

Beslut om utökning av naturreservatet Bestorp i Falköpings kommun

Innehåll

Beslut om bildande m.m.
Syfte
Beslut om föreskrifter
Beskrivning av naturreservatet
Planeringsbakgrund
Ärendets handläggning
Skälen för beslut
Upplysningar
Kungörelse
Hur man överklagar

Bilagor

Bilaga 1. Beslutskarta
Bilaga 2. Översiktskarta
Bilaga 3. Skötselplan
Bilaga 4. Skötselplanekarta
Bilaga 5. Sändlista remiss

Administrativa uppgifter

Namn:	Naturreservatet Bestorp
NVRID	1104887
Kommun:	Falköping
Län:	Västra Götalands län
Fastigheter:	Bestorp 1:1, 1:3 & 10:1, Bergsliden 1:4 & 1:5, Påverås 3:5
Markägare:	Falköpings kommun
Naturvårdsförvaltare:	Falköpings kommun
Areal:	88,6 ha
Naturgeografisk region:	Falbygden

Kommunledningssförvaltningen

Beslut om bildande m.m.

Falköpings kommun förklarar det område som avgränsats på kartan i bilaga 1 som naturreservat. Beslutet är fattat med stöd av 7 kap 4 § miljöbalken (1998:808).

Naturreservatets gränser ska märkas ut i terrängen.

Namnet ska vara Naturreservatet Bestorp.

Falköpings kommun fastställer skötselplanen i bilaga 3. Beslutet är fattat med stöd av 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken.

Falköpings kommun har tidigare beslutat om följande områdesskydd som berör det nu bildade naturreservatet: Naturreservat enligt 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken den 25 oktober 2010, d.nr. KS2009/0392

Falköpings kommun beslutar att detta områdesskydd upphävs när nu aktuellt beslut har vunnit laga kraft.

Syfte

Syftet med naturreservatet är att:

- Bevara och utveckla ett tätortsnära naturområde som har mycket stor betydelse för friluftslivet.
- Skydda och utveckla naturvärden knutna till lövskogarna.
- Utveckla naturvärden knutna till slätter- och betesmarker.
- Bevara och utveckla lövdominerade sluttningskogor och deras rika populationer av krävande lundväxter.
- Bevara och restaurera ett varierat och småbrutet landskap med hävdade naturliga gräsmarker, artrika busksnår, lundskogar, grova träd, död ved som förekommer i nära anslutning till varandra.
- Bevara kulturlämningar och hålla dem fria från träd och buskar.
- Underlätta allmänhetens tillträde till och utnyttjande av ett område som är värdefullt för rörligt friluftsliv och naturstudier.
- Informera besökare om de natur- och kulturvärden som finns.
- Bevara följande inom området förekommande naturtyper som ingår i EU:s nätverk av skyddsvärda områden, Natura 2000, i gynnsamt tillstånd: *Kalkgräsmarker nedanför trädgränsen, 6210, Artrika silikatgräsmarker nedanför trädgränsen, 6270, Fuktängar med blåtåtel eller starr, 6410, Slätterängar i låglandet, 6510, Boreonemoral ädellövskog, 9020*

Syftet ska tryggas genom att:

- Betade öppna naturbetesmarker hävdas och att igenvuxna naturbetesmarker restaureras så att de återfår en öppnare karaktär.
- Betesmarkerna ska betas i en sådan omfattning att deras hävdberoende naturvärden bevaras.
- Lövnaturskogen i bergssluttningen lämnas till fri utveckling.
- Leder, stigar och friluftsanordningar underhålls.

- Tillgängligheten till reservatet ökar genom att stängslen förses med färister.
- Området görs tillgängligt för utflykter och liknande aktiviteter som gynnar utbildning och friluftsliv.
- Ändamålsenlig information om naturreservatet finns tillgänglig.

Beslut om föreskrifter

Falköpings kommun beslutar att följande föreskrifter ska gälla i naturreservatet. Beslutet är fattat med stöd av 7 kap 5, 6 och 30 §§ miljöbalken.

A. Föreskrifter om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden (7 kap 5 § miljöbalken)

Det är förbjudet att inom naturreservatet:

1. avverka skog, gallra, röja eller utföra skogsvårdsåtgärd.
2. ta bort eller upparbeta dött träd eller vindfälle
3. anordna upplag, tippa eller fylla ut med massor.
4. borra, spränga, schakta, gräva eller bedriva täkt av något slag.
5. markavvattna, skyddsdikey eller kulvertera dike.
6. använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel eller tillföra naturliga eller kemiska växtnäringsämnen annat än på åkermark.
7. bedriva bete mellan 1 november – 15 april.
8. stödutfodra med annat än mineralfoder.
9. markbearbeta annat än på åkermark.
10. anlägga väg eller parkeringsplats.
11. uppföra byggnad eller anläggning.
12. uppföra mast, torn, vindkraftverk eller liknande anordning.
13. anlägga mark- eller luftledning.
14. anlägga energigröda eller julgransodling.

Det är vidare förbjudet att utan tillstånd:

15. uppföra älgorn, gömsle eller liknande konstruktion för jakt eller friluftsliv.
16. tippa sten som tagits upp från åkermark.
17. bygga till eller ändra byggnads/anläggnings användningsområde.

Föreskrifter enligt A ovan gäller inte i följande fall:

- När förvaltaren, eller den förvaltaren utser, utför åtgärder som behövs för naturreservatets vård och skötsel.
- Vid reparation och underhåll av och underhållsröjningar för befintliga vägar, leder och stigar och när ledningsrättsinnehavaren utövar sina rättigheter enligt gällande ledningsrätt. Markskador ska då undvikas.
- Vid övergångsutfodring under högst en vecka vår respektive höst efter överenskommelse med förvaltaren och på särskilt anvisad plats.
- Vid flyttning av träd och grenar som fallit över befintliga vägar/stigar till annan plats inom reservatet.
- Föreskrift 1 och 2 gäller ej i skötselområde 2.

B. Föreskrifter om skyldighet att tåla visst intrång (7 kap 6 § miljöbalken)

Fastighetsägare och innehavare av särskild rätt ska tåla att följande anordningar utförs och att följande åtgärder vidtas.

1. Utmärkning av naturreservatet i terrängen.
2. Uppsättning och underhåll av informationstavlor.
3. Anordning och underhåll av parkeringsplatser, rastplatser, leder och stigar.
4. Uppsättning och underhåll av stängsel för betesdjur med grindar och färiste.
5. Gallring, röjning, slåtter och betesdrift.
6. Eldning av röjningsmaterial.
7. Anordning av dricksvattenförsörjning för betesdjur.
8. Hävd av all skogsmark och naturbetesmark med bete eller slåtter enligt gällande skötselplan. Om arrendatorn inte hävdar marken enligt gällande skötsel- och bidragsavtal har Falköpings kommun, som förvaltare av naturreservatet, rätt att placera erforderligt antal betesdjur på berörda markområden. Kommunen ska i sådant fall skriftligen informera arrendatorn senast tre veckor innan betesdriften påbörjas.
9. Användning av får som kompletterande betesdjur i restaureringssyfte.
10. Undersökningar av djur- och växtarter samt av mark- och vattenförhållanden.
11. Körning med motordrivet fordon i samband med skötselåtgärder.

C. Ordningsföreskrifter om rätten att färdas och vistas inom naturreservatet samt om ordningen i övrigt inom naturreservatet (7 kap 30 §)

Det är förbjudet att inom naturreservatet:

1. framföra motordrivet fordon annat än på bilväg.
2. ridning får inte ske på sådant sätt att naturvärden eller vandringsstigar skadas.
3. fälla eller på annat sätt skada döda, stående eller omkullfallna träd och buskar.
4. fånga eller samla in ryggradslösa djur.
5. inplantera växt- eller djurart.
6. bryta loss, knacka sönder eller föra bort sten, mineral eller fossil från reservatet.
7. sätta upp tavla, plakat, affisch eller annan liknande anordning.

Föreskrifter enligt ovan gäller inte när förvaltaren, eller den förvaltaren utser, utför åtgärder som behövs för naturreservatets vård och skötsel.

Beskrivning av naturreservatet

En mer utförlig beskrivning av området lämnas i skötselplanen.

Naturvärden

Bestorp ligger väster om Falköpings stad på Mösseberg som är ett av Falbygdens mest markanta kambrosiluriska platåberg. Reservatet är beläget på Mössebergs sydsluttning och omfattar även en del av platån. I Bestorp finns värdefulla ädellövriska sluttningsskogar med fågelbär, lönn, ek, ask och alm. Det finns även inslag av triviallöv som oxel, asp, björk och rönn. Det välutvecklade buskskiktet utgörs av hassel, skogstry, olvon och måbär. Lundfloran är rik med blåsippa, ormbär, stinksyska och sällsynta arter som trolldruva, hässleklocka, underviol och kransrams.

Hagmarkerna på sydsluttningen har ett varierat trädskikt med värdefulla hagmarksträd och ett rikt buskskikt med hasselbuketter, hagtorn, druvfläder,

olvon, nypon, berberis och getapel. Det artrika fältskiktet innehåller ett flertal hävdgynnade arter som är knutna till kalkrik mark. Bland annat märks arter som blodnäva, kungsmynta, backskafting, ängshavre, vädtklint, rödklint, klasefibbla, gulmåra, backsmörblomma, darrgräs, backsmultron, getväppling, vildlin, bockrot, rödkämpar, brudbröd, ängsskallra, mörkt kungsljus, gullviva, jungfrulin, samt sparsamt med backtimjan. Flera sällsynta arter finns som solvända som är regionalt sällsynt, samt backsippa och trollsmultron som är rödlistade.

I sydslutningen finns en mycket fin slättermark med örtrik torräng av ängshavretyp. I fältskiktet växer bland annat blodnäva, kungsmynta, mörkt kungsljus, rödklint, vädtklint, getväppling, brudbröd, darrgräs, klasefibbla, gulmåra, tjärblomster, gullviva, liten och stor blåklocka. Uppe på diabasplatån är naturvärdena lägre. Platån är i huvudsak bevuxen med blandlövsskog som domineras av triviallöv, björksumpskog och planterad granskog. Här och var finns åkerlyckor.

Kulturhistoriska värden

Det finns inga registrerade fornlämningar inom reservatsområdet. I området finns rikligt med kulturlämningar som stenmurar och odlingsrösen. Det finns även en fädreva samt flera gropavallar.

Byggnader och anläggningar

I anslutning till naturreservatet finns Motionscentralen som är utgångspunkten för såväl sommar- som vinteraktiviteter på Mösseberg. I Motionscentralen finns bastu, dusch, omklädningsrum samt värmestugor som är öppna året runt. Vid Skogssjön (Pankasjön) som ligger strax utanför naturreservatet finns en badplats med bryggor, sandstränder och grillplatser. Badplatsen är tillgänglighetsanpassad. Liastugan ligger nära Skogssjön. Den ägs och drivs av FAIK orientering och FAIK skidor. Stugan hyrs även ut för särskilda arrangemang. Ett vindskydd och grillplats finns i delområde 4d. Parkeringsplats finns vid infarten till Mössebergs Camping & Stugby cirka 400 meter från Motionscentralen, samt vid Påveråsvägen söder om skötselområde 11. Kraftledningar finns i skötselområde 7, 9, 10, 11 och 12.

Friluftsliv

Området utgör en del av Mössebergs friluftsområde och är både välkänt och välbesökt. Det är tätortsnära och har väldigt stor betydelse för friluftslivet. Det finns markerade spår av varierande längd för löpning, skidåkning och ridning, samt vandringsleder och stigar i stora delar av området. De flesta utgår från Motionscentralen och parkeringsplatsen vid infarten till Mössebergs Camping & Stugby. På båda platserna finns informationstavlor med karta över friluftsområdet. På vintern finns ett 2 km långt konstsnöspår med elljus. Skidspår prepareras även på motionsspåren. Mössebergsbacken är Falköpings slalombacke. Anläggningen drivs av Falköping Alpin ekonomisk förening i regi av Falköpings AIK.

Planeringsbakgrund

Riksintressen

Bestorp ligger inom riksintresse för både naturvård och kulturmiljövård. Riksintresset för naturvård "Mösseberg och Slafsan" omfattar platåbergslandskapet runt Mösseberg med kambrosiluravlagringar och består bl a av ett småskaligt odlingslandskap med värdefulla naturbetesmarker. Riksintresset för kulturmiljövård omfattar hela kambrosilurområdet kring de västgötska platåbergen. Riksintresset grundar sig på att det är en kulturhistorisk region som med ett brett innehåll speglar väsentliga skeden i landets agrara och förindustriella landsbygdshistoria.

Kommunal översiktsplan

Naturreseptatet Bestorp ligger väl i linje med kommunens översiktsplan.

Ärendets handläggning

Bestorps naturreseptat bildades 1971 av länsstyrelsen i syfte att bevara ett tätortsnära friluftsområde vid Falköping. Naturreseptatet var 31 ha stort och förvaltades av Falköpings kommun. Länsstyrelsen i Västra Götaland beviljade Falköpings kommun 110 000 kr i bidrag till ett lokalt naturvårdsprojekt 2005. I projektet ingick bland annat att göra en översyn av befintliga gränser för att utöka naturreseptatet och att ta fram nya föreskrifter och en skötselplan, utföra gränsmarkeringar, samt att ta fram reseptatsskyltar och övriga informationsskyltar. Kommunfullmäktige i Falköpings kommun beslutade den 25 oktober 2010 att bilda naturreseptatet Bestorp. Beslutet innebar att Bestorp blev ett kommunalt reseptat och att det utökades från 31 ha till 87 ha. Under 2011 köpte Falköpings kommun fastigheten Bestorp 10:1 i syfte att fastigheten skulle ingå i reseptatet. Falköpings kommun har även lämnat in en ansökan om markåtkomstbidrag för naturreseptatet. Under ärendets handläggning har samråd kontinuerligt skett med Länsstyrelsen i Västra Götaland. Av bilaga 5 framgår vilka remissinstanser som beretts tillfälle att yttra sig i ärendet.

Skälen för Falköpings kommuns beslut

Bestorp har mycket höga naturvärden som främst grundar sig på ädellövskogarna och hagmarkerna. Utöver detta har området dessutom mycket höga värden för friluftslivet.

Miljömål

Naturreseptatet utgör ett led i arbetet med att uppnå de av riksdagen antagna miljömålen Ett rikt odlingslandskap delmål 13.1, Levande skogar delmål 12.1 och Ett rikt växt- och djurliv delmål 16.1.

Intresseprövning

Falköpings kommun bedömer att områdets värden bäst ges ett långsiktigt skydd genom bildande av naturreservat. Föreskrifterna är anpassade till naturreservatets syften och värden. De är främst avsedda att begränsa skador på mark samt växt- och djurliv. Vid en avvägning mellan enskilda och allmänna intressen i enlighet med 7 kap 25 § miljöbalken finner Falköpings kommun att föreskrifterna inte går längre än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Hushållningsbestämmelser

Naturreservatsbildningen är förenlig med hushållningsbestämmelserna för mark- och vattenområden enligt 3 och 4 kap. miljöbalken och med den för området gällande översiktsplanen.

Upplysningar*Dispens från föreskrifterna m.m.*

Om det finns särskilda skäl får Falköpings kommun medge dispens från föreskrifterna för naturreservatet. Dispens får dock inte lämnas för åtgärder som strider mot syftet med reservatet. Om det finns synnerliga skäl får Falköpings kommun helt eller delvis upphäva beslutet om naturreservat (7 kap 7 § miljöbalken).

Annan lagstiftning gäller som vanligt

Vid sidan av föreskrifterna för naturreservatet gäller annan lagstiftning som vanligt. Lagar och föreskrifter som bedöms vara av särskild betydelse för att syftet med naturreservatet ska uppnås är t.ex. följande:

- Regler om körning i terräng i terrängkörningslagen och terrängkörningsförordningen.
- Regler om fridlysning av växter och djur i miljöbalken och artskydds-förordningen.

Förvaltare och förvaltningsuppgifter

- Förvaltare är Falköpings kommun.
- Naturreservatets gränser märks ut i terrängen genom förvaltarens försorg, enligt anvisningar av Naturvårdsverket.
- Förvaltningen bedrivs enligt den skötselplan som fastställts av Falköpings kommun. Skötselplanen ska ligga till grund för naturreservatets skötsel och ska vid behov revideras.

Kungörelse

Beslutet ska kungöras i kommunens författningssamling och i Falköpings Tidning.

Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas hos Länsstyrelsen enligt 19 kap 1 § miljöbalken.